

Samenvatting project Natuursprong 2008 – 2010

Natuursprong is een speel- en beweegprogramma en richt zich in eerste instantie op de buitenschoolse activiteiten. Het project richt zich op kinderen van 4 tot 12 jaar in heel Nederland en is heel geschikt voor gebruik in grote steden. Doelgroepen zijn de Buitenschoolse opvang (BSO), jeugdwerk en Brede School. Echter, Natuursprong kan ook onder schooltijd, als schoolreisje of in andere groepsverbanden worden gedaan. Bij de ontwikkeling van het project is speciale aandacht besteed aan de geschiktheid voor kinderen die de weg naar de natuur niet zelf vinden, bijvoorbeeld omdat ze niet weten dat het er is of dat de thuissituatie dit belemmert.

Kinderen gaan in groepsverband naar buiten en volgen in wijkgroen, stadspark en speelnatuur zoals de speelbossen van Staatsbosbeheer onder professionele begeleiding een speel- en beweegprogramma. Deze begeleiders zijn werkzaam in het sportbedrijf of NME-centrum, maar ook begeleiders van BSO, brede school of de boswachter kan spelbegeleider worden door deel te nemen aan de speciaal hiervoor ontwikkelde training. Het speel- en beweegprogramma is in het pilotproject uitgevoerd in bestaande of nieuw te realiseren speelbossen. In Breda bijvoorbeeld is in het Mastbos een prachtig speelbos waar kinderen op een actieve en plezierige manier kunnen kennismaken met natuur.

In de pilot zijn we gestart met 2 gemeenten, daarna jaarlijks een uitbreiding van de gemeenten en deze is gelimiteerd tot 4 nieuwe locaties in 2009 en 2010 en 8 nieuwe in 2011. Vanaf 2012 werken we vraaggericht en de start van Natuursprong in nieuwe gemeenten/locaties wordt dan begeleid door een landelijke helpdesk (zie www.natuursprong.nl).

In het project is een bijzondere samenwerking tot stand gekomen tussen organisaties die daarvoor nog niet samengewerkt hadden. In het project heeft de nadruk gelegen op goede afstemming tussen ieders rol en verantwoordelijkheid tussen de landelijke partners. Dit is een belangrijke voorwaarde om ervoor te zorgen dat daadwerkelijk de (juiste) kinderen aan Natuursprong kunnen deelnemen en er effectief wordt 'afgedaald' naar gemeente en wijkniveau.

Tevens is de pilotperiode benut om een goede werkwijze voor de opstart van Natuursprong in gemeenten/locaties te ontwikkelen. Voor de landelijke en lokale partijen wordt gedefinieerd wat de verdeling in rollen en verantwoordelijkheden is. Dus wat gaat ieder doen zodat uiteindelijk de kinderen in het bos belanden.

Sinds het najaar van 2008 draait de pilot van Natuursprong. Er is een aantal gemeentes dat meedoet aan de pilot. Een pilotlocatie houdt in dat er extra ondersteuning is op financieel gebied en dat kennis beschikbaar is voor de locaties.

Tabel 1: Geplande deelname

	2008	2009	2010	2011
	Pilot		Vervolgproject	
Nieuwe locaties	2	4	4	8
Totaal aantal locaties	2	6	10	18
Totaal aantal groepen	6	30	72	132
Totaal aantal kinderen	180	900	2160	3960

De projectgroep heeft ervoor gekozen om op lokaal niveau de organisaties te benaderen die contact hebben met de landelijke organisaties. Zo heeft NISB contact met het gemeentelijke sportbedrijf, combinatiefunctionarissen en provinciale sportfederaties. Jantje Beton heeft contact met brede scholen en jeugd- en welzijnswerk. Het GDO betreft het NME-centrum of NMC. Binnen Staatsbosbeheer nam de boswachter of een beleidsmedewerker van het regiokantoor deel aan het lokale overleg.

Het was al snel duidelijk dat lokale partijen in iedere gemeente net weer verschilden van doelstelling en werkwijze. Door in zes gemeenten proef te draaien hebben we hiervan een goed beeld gekregen. Deze ervaringen hebben we gebundeld en vastgelegd in een 'Toolkit voor nieuwe locaties'. Hierin is vastgelegd

welke rol en verantwoordelijkheid iedere organisatie heeft. We hebben ook contracten opgesteld die met de lokale organisaties worden afgesloten. Deze toolkit is de basis voor gesprekken met nieuwe gemeenten en geeft een goed beeld van de inzet die zowel van gemeente als van lokale partners wordt verwacht.

Start en voortgang van het programma

In de projectperiode 2008-2010 hebben NISB, Jantje Beton en Staatsbosbeheer samengewerkt. In april 2010 is de samenwerking aangegaan met het GDO. Daarbij is de begrenzing van (middel)grote gemeenten losgelaten.

De doelstelling is als volgt aangepast:

er is een vast aanbod "spelen en bewegen in wijkgroen, stadsparken en natuurterreinen zoals Staatsbos-beheergebieden" ontwikkelt, waarvan lokale organisaties gebruik maken die met kinderen tussen de leeftijd 4 tot 12 jaar werken.

Tijdens de pilot heeft Natuursprong gedraaid in Breda, Nijmegen, Zoetermeer, Utrecht, Ede en Dordrecht.

In 2008 is Natuursprong van start gegaan in Breda en Nijmegen en hebben er 218 kinderen deelgenomen aan Natuursprong. De kinderen kwamen via het jeugdwerk, de brede school en de buitenschoolse opvang. In 2009 is besloten om Natuursprong in Nijmegen op de huidige locatie te beëindigen omdat de bouw van een nieuw NME-centrum bij de locatie op de lange baan is geschoven. In Breda is Natuursprong gecontinueerd.

Tabel 2: Aantal deelgenomen kinderen:

Stad	2008	2009	2010	Totaal
Breda	151	425	460	1036
Nijmegen	67	144	-	211
Zoetermeer	/	170	266	436
Dordrecht	/	65	102	167
Utrecht	/	/	492	492
Ede	/	/	347	347
Totaal aantal kinderen	218	804	1667	2689
Totaal begroot	180	900	2160	3240

In Dordrecht is het aantal kinderen dat deelnam tegengevallen. Dit is mede te danken aan het koude en natte weer op de beide uitvoeringsdagen. Tevens heeft Dordrecht begeleiding door de eigen ouders van de kinderen verplicht gesteld. Dit heeft mogelijk ouders weerhouden van deelname.

Naast Nijmegen is ook de pilot in Dordrecht beëindigd. Het Sportbedrijf Dordrecht vond Natuursprong teveel het karakter van spelen hebben, ook kwam de samenwerking met welzijnsorganisatie niet goed van de grond.

Het totaal aantal kinderen dat aan Natuursprong heeft deelgenomen is ruim 500 kinderen lager uitgevallen dan in de projectperiode was beoogd.

In de begroting zijn we uitgegaan van een snellere opschaling van Natuursprong dan tijdens het project is gerealiseerd. In het najaar van 2008 hebben we de doelstelling ruim gehaald en vervolgens besloten dat we van gemeenten een grotere betrokkenheid vooraf vragen. De gemeenten moeten de intentie hebben om zelf bij te dragen aan de kosten en ook aangeven na de pilotfase Natuursprong te willen continueren. Deze wijziging heeft tot gevolg dat de voorbereidingsfase meer tijd in beslag neemt. De gemeenten willen vaak eerst een keer 'snuffelen' aan Natuursprong.

In de pilotfase krijgen lokale organisaties hiervoor een Natuursprongdag op locatie, een training, spelactiviteitenmap en spelmateriaal. De gemeente wordt vooraf geïnformeerd zodat al getoetst kan worden of Natuursprong inpasbaar is bij vigerende beleidsplannen. Op de dag zelf nodigen we de betreffende ambtenaar uit.

De gevolgde werkwijze heeft een langere aanlooperperiode tot gevolg. Het levert ook goede resultaten op. We hebben onze doelstelling van '2 afnemende partijen na de pilot' ruim gehaald. Van de 6 gemeenten die aan de pilot hebben deelgenomen hebben 4 gemeenten besloten om Natuursprong in hun reguliere aanbod op te nemen. Inmiddels is een DVD beschikbaar om lokale partners en kinderen te laten kennismaken met Natuursprong.

Monitoring en evaluatie

Medio 2010 heeft het monitoring- en evaluatieonderzoek plaatsgevonden, uitgevoerd door NISB (afdeling M&E) en de WUR. Het doel van de evaluatie is als volgt:

- Hoe hebben kinderen en hun ouders de Natuursprongactiviteit ervaren
- Hoe wordt spelactiviteitenmap en training gewaardeerd door spelbegeleider en afnemer

- c. Hoe wordt de locatie gewaardeerd door spelbegeleider en afnemer
- d. Hoe verloopt de samenwerking

a. Hoe hebben kinderen en hun ouders de Natuursprongactiviteit ervaren?

De data zijn verzameld door observaties/korte interviews tijdens vijf Natuursprong dagen/activiteiten in Ede, Zoetermeer, Dordrecht, Breda en Utrecht. Hierdoor is inzicht verkregen in de factoren die een

belangrijke rol spelen bij de beleving van (speel)natuur en wat de kinderen zelf van de Natuursprongactiviteiten vinden. De korte interviews zijn ter plekke gehouden met ongeveer 125 kinderen, 10 begeleiders en 20 ouders. Onderstaande resultaten zijn een samenvatting van de uitgebreide verslagen die geschreven zijn (zie bijlage).

Ongeveer 65% van alle kinderen die geïnterviewd zijn, waren nog nooit eerder in een bos geweest. De meeste kinderen (vooral uit Dordrecht, Breda en Utrecht) komen normaal gesproken niet in het bos en vonden spelen in het bos dus een hele belevenis. Te zien en merken was dan ook dat deze kinderen soms weinig kennis van de natuur hebben. Zo wisten veel kinderen niet eens wat boomschors is.

Het merendeel van de kinderen was erg enthousiast over de activiteiten en zou graag nog een keertje terugkomen. Van alle kinderen waren er maar twee die aangaven dat ze liever op de bank hadden gezeten achter hun spelcomputer of de tv. Ook waren veel kinderen erg enthousiast en uitgelaten omdat het bos iets onbekends en nieuws voor ze is.

Reacties van de kinderen op de vraag of ze willen komen spelen in het speelbos:

“Het is leuker om in het bos verstoptje te spelen dan in een speeltuin waar je alle verstopt plekken al weet en in het bos vind je telkens wel weer nieuwe verstopt plekken”

“Het is misschien wel leuk en aardig, zo’n speelplek in het bos, maar er moeten wel weer allemaal bomen worden omgekapt”

“Ik vind het bos juist leuk dus als je er nu midden in kan spelen ga ik het ZEKER WETEN gebruiken”

Bron: Jeugdjournaal in de middag, oktober 2008

Verschillende activiteiten zoals broodjes bakken boven een kampvuur, hutten bouwen, het watervlot en waterdieren zoeken maar ook zeker het vrijspelen vielen erg in de smaak. De natuur daagt kinderen uit om te spelen en tijdens het vrijspelen kunnen ze de natuur op hun eigen manier ontdekken. Wel waren sommige kinderen bang om vies te worden.

Aan de ouders zijn enquêtes uitgedeeld die aansluiten bij bestaande systemen voor monitoring voor beweeggedrag en uitgebreid zijn met natuurbeleving.

Tijdens de evaluatie zijn er 110 vragenlijsten verspreid onder ouders van kinderen die hebben deelgenomen aan de Natuursprongdag van 19 oktober 2010 in Zoetermeer, waarin naar de achtergrond en het beweeggedrag van de kinderen wordt gevraagd. Uiteindelijk zijn er 13 enquêtes ingevuld en geretourneerd. Er is dus weinig respons op de ouderenquête. De groep respondenten is niet representatief voor de groep deelnemende kinderen. Het merendeel van de kinderen uit de ouderenquête is lid van een sportvereniging en sport daar minstens 1 keer per week. Het merendeel van de kinderen komt in het bos spelen variërend van 1 tot 4 keer per jaar. Bij de geïnterviewde kinderen kwam het merendeel nooit in het bos.

De doelgroep die we met deze enquête willen bereiken is een moeilijke. Het gaat om ouders met een lage SES. Achteraf gaf de gemeente als mogelijke verklaring aan dat de meeste zowel geen computer hebben maar ook niet kunnen lezen en/of schrijven. Om het probleem van geen beschikbare computer te omzeilen, is al gekozen voor een enquête in papieren versie met antwoordvelop. Het probleem van

analfabetisme zal bij een volgende monitoring aandacht behoeven. Een idee is om de vragen uit de vragenlijst tijdens een koffie-uurtje op de Brede School met de ouders door te nemen en op die manier informatie bij de (moeilijk te bereiken) ouders weg te halen. Dit vraagt extra tijd.

b. De spelactiviteitenmap en training

Direct bij de start van de pilot in 2008 was de spelactiviteitenmap: 'Natuursprong; spelen tot je groen ziet' in conceptvorm beschikbaar. Het gebruik van de map leren de spelbegeleiders tijdens een ééndaagse training. Na afloop van de training krijgen de deelnemers naast de map ook een materialenset waarmee alle spelen uit de map uitgevoerd kunnen worden. De spelactiviteitenmap en de training zijn in 2010 geëvalueerd. De resultaten zijn per onderdeel meegenomen in de rapportage.

De training wordt gehouden op één van de locaties die ook voor Natuursprong ingezet worden.

Tabel 3: Training Natuursprong

	2008	2009	2010	2011
Aantal deelnemers	9	8	16	20 (gepland)

In de periode 2008-2010 is de training jaarlijks gegeven en inmiddels zijn 33 begeleiders opgeleid. Deze begeleiders hebben een diverse achtergrond, aansluitend op de diverse beleidsvelden waar Natuursprong op aansluit.

Achtergrond deelnemer	Sport en spel	Natuur en NME	Welzijn/BSO
Aantal deelnemers	18	10	5

Tabel 2 laat zien dat alle respondenten die een mening hebben over de map en de trainingen neutraal of positief zijn over de kwaliteit ervan. De map is aangepast naar aanleiding van de opmerkingen van de respondenten.

Tabel 4: Waardering spelactiviteitenmap en training

Stelling	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) mee oneens	N.v.t./Geen mening
De map 'Spelen tot je groen ziet' is van goede kwaliteit (n=10)	6	2	0	2
De training van 'Spelen tot je groen ziet' die spelbegeleiders hebben gehad is van goede kwaliteit (n=10)	5	2	0	3

De definitieve versie van de spelactiviteitenmap is begin 2011 verschenen. Deze is geschikt voor ieder terreintype en per spel is in de picto zichtbaar in welke terreintype het spel gedaan kan worden. De spelactiviteitenmap is uitgebreid zodat het benutten van de natuurlijke omgeving met aandacht op natuurbeleving verbeterd is. Tevens is de spelactiviteitenmap zo uitgebreid, dat helder is welke spelactiviteiten zich lenen tot uitbouw naar vrijspelen.

Op verzoek van de afnemers is in de definitieve versie ook een module opgenomen met meer outdoorgerichte activiteiten die geschikt zijn voor de leeftijdsgroep 8 tot 14 jaar.

c. De locatie:

De pilot is gestart in Nijmegen en Breda. In de volgende jaren is uitgebreid naar meer locaties. Daarbij is vooral gebruik gemaakt van de speelbossen van Staatsbosbeheer. Gemeente Ede heeft gekozen voor een informele speellocatie in een bos van de gemeente. De inrichting van speelbossen is geschikt voor verschillende vormen van buitenspelen.

Het boek “Speelnatuur in de Stad, hoe maak je dat?” (2009) maakt onderscheid in verschillende soorten buitenspel.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Bewegingsspel/functioneel spel. Deze spelvorm omvat activiteiten die te maken hebben met de grove motoriek, bijvoorbeeld rennen, springen, klimmen en ook regelspel zoals tikkertje en verstoppertje vallen onder dit type spel.
- Constructie spel. Hierbij kan gedacht worden aan het spelen met zand of het bouwen van hutten en andere constructies met losse voorwerpen.
- Fantasiespel. Bij dit type spel kan gedacht worden aan rollenspellen zoals ‘cowboy en indiaantje’.

Een goede speelruimte bestaat uit verschillende natuurlijke sferen. Een landschap met lage struiken en bebossing met geleidelijke overgangen en gemengde vegetatie leent zich uitstekend voor bewegings- spel/functioneel spel terwijl constructiespel vraagt om plekken met bomen, dichte heesters, open plekken en losse elementen. Fantasiespel kan eigenlijk in elke natuurlijke omgeving worden gedaan, maar losse elementen en veranderbaarheid zijn toch wel kernbegrippen als het gaat om speelnatuur.

De observaties van vijf Natuursprong dagen/activiteiten laten zien dat vrijspelen in de natuur voor kinderen erg belangrijk is. Tijdens het vrijspelen krijgen kinderen namelijk de kans om zelf de natuur te ontdekken. Dit sluit aan bij de bevindingen van Boogaard et al. (2009), dat kinderen naarmate ze ouder worden meer privacy en minder controle en structuur nodig hebben tijdens het spelen in de natuur. Water is erg interessant voor kinderen. In bijna alle gevallen werd het water door de kinderen als speelplek gebruikt tijdens het vrijspelen. Hieruit kan opgemaakt worden dat water een belangrijk element is voor een goede speelplek. Dit wordt ondersteund door Bogaard et al. (2009), zij beschrijven water als een erg gewild element in speelnatuur.

Tabel 5 Waardering speellocaties

Locatie	Kenmerken locatie						
	Water	Speelelementen (vloten, tunnels, enz.)	Materialen om mee te bouwen	Donker bos	Lage struiken/ bebossing	Open plekken	Picknickplaats
Ede (Ginkelse heide)	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
Zoetermeer (Balijbos)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Dordrecht (De Elzen)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Breda (Mastbos)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Utrecht (Gagelbos)	Ja	Nee (nog in aanbouw)	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee

De aangelegde speelbossen van Staatsbosbeheer zijn uitermate geschikt als speelnatuur omdat ze vaak veel verschillende elementen bevatten. Nette aangelegde stadstuinen/parken lenen zich waarschijnlijk minder goed voor Natuursprong. Een punt wat vaak genoemd wordt door lokale partijen is het feit dat de Natuurspronglocaties niet voor iedereen even goed te bereiken zijn.

d. Hoe verloopt de samenwerking

In de pilotperiode is naar een goede taakverdeling tussen de organisaties gezocht. Naar aanleiding van de ervaringen in de verschillende steden zijn de onderstaande rollen benoemd en vastgelegd in de toolkit die aan nieuwe locaties wordt gegeven. Voor de landelijke organisatie is de volgende taakverdeling in de lokale werkgroepen tot stand gekomen.

Een lid van de landelijke projectgroep is adviseur in de lokale werkgroep, denkt mee en adviseert in de aanpak. De lokale trekker heeft in het eerste jaar nauw contact en daarna incidenteel op ad hoc basis.

landelijke projectgroep

De rolverdeling tussen landelijke organisaties is als volgt:

- Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer of andere terreinbeheerder regelt praktische zaken die betrekking hebben op de speellocatie: beheer speelbos, beheer container (voor sanitair/spelmateriaal), ontvangst van de kinderen en begeleiders op een speeldag

- NISB

NISB is ontwikkelaar van de spelactiviteitenmap en kan daarop aangesproken worden door de spelbegeleiders. Verder verzorgt NISB trainingen voor spelbegeleiders.

- Jantje Beton

Het geven van advies in de ontwikkelingsfase met als doel het aspect spelen in de natuur in het product te verwerken en het betrekken van de werkveldcontacten zoals het netwerk binnen brede scholen en jeugdwerk

- GDO

GDO vormt een belangrijke schakel tussen Natuursprong en nieuwe gemeenten en is dus ook belangrijk bij het leggen van nieuwe contacten en het onderhouden van bestaande contacten.

Lokale partijen

De gemeente speelt een centrale rol bij het opstarten en voortzetten van Natuursprong op lange termijn.

“Vorig jaar zijn we op het spoor gezet van Natuursprong. Ik vind het een leuk en bijzonder project. De gemeente Zoetermeer heeft al een speelbos dus daar kon het mooi bij aansluiten. We willen dat kinderen zich breed ontwikkelen. Daarom willen we Natuursprong continueren. Het mooie van Natuursprong is dat je het juist vanuit verschillende beleidsterreinen kunt benaderen. Je kunt het doen vanuit Brede school, NME en vanuit sport en recreatie. Dat maakt het voor de gemeente goed mogelijk om zo'n project goed te verankeren in de organisatie. Dat is echt nodig om het project te kunnen continueren. En daar gaan we voor in Zoetermeer.

A. Haak, Programmamanager Brede school, Zoetermeer

De spelbegeleiders kunnen uit iedere organisatie afkomstig zijn. Vaak is de spelbegeleider werkzaam in het sportbedrijf of NME-centrum, maar ook de begeleiders van brede school of de boswachter kan kiezen om deel te nemen aan de training en vervolgens spelbegeleider worden. De rolverdeling van betrokken partijen is als volgt:

Tabel 6 Rolverdeling betrokken partijen

Coördinatoren	Coördinerende partij, bijv. sportbedrijf of NME-centrum
Afnemers	Lokale organisatie zoals BSO, Brede School en jeugdwerk
Boswachters	Beheerder van het bos/de locatie
Spelbegeleiders	Uitvoerders die de training 'Spelen tot je groen ziet' van het NISB hebben gevolgd
Organisaties die spelbegeleiders leveren	Organisaties die spelbegeleiders in dienst hebben

- Afnemer

Het jeugdwerk, de BSO en brede scholen zijn afnemers van het programma. Zij werven de kinderen en hebben contact met de ouders. Ze zijn dan ook een belangrijk communicatiekanaal vanuit de werkgroep naar de kinderen en hun ouders. De afnemers hebben nauw contact met de lokale trekker over de aantallen kinderen en verdere praktische afspraken.

- Spelbegeleider

Voor de uitvoering van Natuursprong moeten de spelbegeleiders een speciale training gevolgd hebben. Deze trainingsdag wordt gegeven door het NISB. Niet iedereen mag deelnemen aan de training. Zo moet je minimaal een opleidingsachtergrond hebben in werken met groepen kinderen. Van de begeleiders die de training gevolgd hebben, wordt verwacht dat zij daarna Natuursprong minimaal 3 keer per jaar

uitvoeren en deelnemen aan het netwerk van opgeleide spelbegeleiders (of spelbegeleiders met een certificaat). Na het volgen van de training wordt de spelactiviteitenmap uitgereikt. De materialen worden in overleg met NISB geleverd.

- Boswachter (terreineigenaar)
 - Beheer en onderhoud speelbos en gastheer/aanspreekpunt
- Coördinator
 - Zorgdragen voor getrainde spelbegeleiders
 - Verzorgen en beheer van spelmaterialen
 - Contacten met afnemers (Jeugdwerk, Brede school, buitenschoolse opvang of regulier onderwijs) leggen en onderhouden
 - Afstemming met de locatiebeheerder (boswachter)
 - Verzorgen van deelnameregistratie (wanneer komen welke groepen kinderen en hoeveel per keer)
 - Meewerken aan evaluaties (door de landelijke projectgroep uitgevoerd)
 - Zorgdragen dat getrainde spelbegeleiders deelnemen aan het landelijk netwerk van spelbegeleiders
 - Verzorgen van de lokale (pers)communicatie
 - Daadwerkelijk plannen van uitvoeringsdata
 - Programma (laten) uitvoeren, spelbegeleiders inroosteren
 - Contacten onderhouden met en draagvlak creëren bij partners (waaronder de beleidsafdeling van de gemeente), afnemers en schakelorganisaties.
- Voor leden van een organisatie die spelbegeleiders levert zijn geen duidelijke taken omschreven.

Op de vraag wat de coördinatoren persoonlijk hebben geleerd van de organisatie/coördinatie van Natuursprong wordt het volgende geantwoord: hoe het wijkwelzijnswerk georganiseerd is, nieuwe samenwerkingspartners ontmoet, iedereen heeft verschillende belangen en de kunst is om die bij elkaar te brengen en te houden. Ieder onderschrijft het belang van heldere en vroegtijdige verdeling van taken en verantwoordelijkheden en dat het werkt om heel veel verschillende partijen bij elkaar te vragen en gaandeweg helder te krijgen wat ieders belang is bij dit project en de rol die men kan spelen.

Ook is er aan alle respondenten gevraagd om bij een aantal stellingen aan te geven in welke mate ze het met de stelling eens zijn. Tabel 7 laat de resultaten zien.

Tabel 7 Verdeling taken en resultaat samenwerking

Stelling	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) mee oneens
Mijn taken waren vanaf het begin af aan duidelijk (n=13)	6	1	6
De taken van alle andere betrokken partijen waren voor mij vanaf het begin af aan duidelijk (n=13)	1	2	10
Naarmate het project vorderde werden de taken van alle partijen duidelijker (n=13)	11	2	0
Ik ben tevreden over de uitvoering van ieders taken (n=13)	8	4	1
Naar mijn idee heeft de samenwerking goed gewerkt (n=13)	10	3	0

Tabel 7 toont aan dat bij de helft van de respondenten, een afnemer, drie coördinatoren, de boswachter en het lid van een organisatie die spelbegeleiders levert, de taken niet vanaf het begin af aan duidelijk waren. Ook was er maar bij één respondent (een spelbegeleider) vanaf het begin af aan duidelijkheid over de taken van alle betrokken partijen. Wel komt naar voren dat voor iedereen de taken van alle partijen duidelijker werden naarmate het project vorderde. Op de stelling: 'Ik ben tevreden over de uitvoering van ieders taken' wordt overwegend positief gereageerd.

Bijlage Interviewresultaten per gemeente

Ede

Tijdens de Natuursprong dag in Ede is er met circa 35 kinderen gesproken. Vooral aan het begin van de dag waren de kinderen erg enthousiast en vonden ze de activiteiten erg leuk, maar naarmate de activiteiten en de dag vorderden vonden de kinderen de activiteiten minder spannend en soms zelfs saai. Hoogst waarschijnlijk kwam dit doordat de activiteiten te lang duurden en er te weinig afwisseling was. Bij het onderdeel 'sport en spel' werd een uur lang alleen 'tikkertje' en het 'douane spel' gespeeld terwijl er meer leuke spelletjes in de map van Natuursprong staan. De wandelingen met de boswachter en in het donkere bos waren erg leuk, maar deze twee wandelingen leken veel op elkaar en er werden veelal dezelfde vragen gesteld. Hierdoor begonnen kinderen zich bij de tweede wandeling te vervelen en vonden ze het saai worden omdat ze alles al een keer gehoord hadden.

De meeste kinderen geven aan dat ze vrijspelen leuk vonden. Veel kinderen, vooral jongens, vonden het erg leuk om in bomen te klimmen.

Te zien was dat de natuur kinderen uitnodigt om te spelen. Zodra er maar even een vrij momentje was zochten de kinderen een boom op, werd er een takkegevecht gehouden, met bladeren gegooid en naar dennenappels gezocht. Van alle kinderen die geïnterviewd zijn waren er maar twee die liever op de bank hadden gezeten achter hun Nintendo Wii of de tv.

Ongeveer de helft van de kinderen gaf aan dat ze normaal gesproken ook veel in het bos spelen. De andere helft kwam niet of zelden in het bos maar zou wel heel graag vaker met ouders en/of vrienden in het bos spelen. Ook zouden de meeste kinderen graag nog een keer meedoen aan een activiteit als deze.

(Bron Sportservice Ede)

Via gesprekken met zowel ouders als kinderen werd duidelijk dat er een tweedeling te zien is in groepen kinderen die aan de activiteiten meededen. De eerste groep bestond uit kinderen die zelf heel graag mee wilden doen aan dit project en vaak ook vriendjes en vriendinnetjes meenamen. Alle ouders die aanwezig waren behoorden bij kinderen uit deze groep. De andere groep kinderen was opgegeven door de ouders en was alleen. Ze kenden vaak niemand anders uit de groep en de ouders waren niet aanwezig omdat deze moesten werken.

Zoetermeer

Tijdens deze Natuursprong dag is er met circa 35 kinderen gesproken. De aanwezige kinderen waren veelal opgegeven door hun ouders, omdat die het een leuke activiteit voor hun kind(eren) vonden, of de kinderen wilden zelf heel erg graag meedoen aan deze dag. Veel ouders kwamen de kinderen zelf halen en brengen. Er waren naar mijn idee maar weinig kinderen die gebracht waren omdat hun ouders moesten werken. Dit was natuurlijk wel het geval bij de kinderen die behoorden tot de groepen van de BSO.

Ongeveer de helft van de kinderen gaf aan dat ze normaal gesproken ook veel in het bos en zelfs het speelbos zelf spelen. De andere helft kwam niet of zelden in het bos maar zou wel heel graag vaker met ouders en/of vrienden in het bos spelen. Ook zouden de meeste kinderen graag nog een keer meedoen aan een activiteit als deze.

Er was geen duidelijke voorkeur voor een activiteit, hoewel zelf broodjesbakken boven een kampvuur bij de meeste kinderen wel erg in de smaak viel. Doordat er veel verschillende activiteiten waren werden ze continue beziggehouden en verloren ze hun interesse niet.

Ook hier was weer te zien dat de natuur kinderen uitnodigt om te spelen. Het vrijspelen is dan ook altijd een succes. Dit keer werd er naarstig met plastic bekertjes naar kikkervisjes gezocht.

Dordrecht

Tijdens deze dag is er met alle kinderen gesproken. Dit waren er 10. De aanwezige kinderen waren opgegeven door hun ouders omdat die het een leuke activiteit voor hun kind(eren) vonden of de kinderen wilden zelf heel erg graag meedoen aan deze dag. Eén jongetje had een sociale stoornis en de ouders vonden dit een mooie gelegenheid om hem contact te laten maken met andere kinderen.

Bijna alle kinderen gaven aan dat ze bijna nooit in het bos kwamen en ze waren allemaal nog nooit in dit speelbos geweest. Alle kinderen vonden het erg leuk en zouden dit graag vaker doen. Er was geen duidelijke voorkeur voor een activiteit, de een vond het hutten bouwen het leukst terwijl de ander vooral het watervlot erg leuk vond. Doordat de groep kinderen klein was en er dus veel begeleiding was werden ze continue beziggehouden en verloren ze niet hun interesse.

Ook hier was het opvallend om te zien dat de natuur kinderen uitnodigt om te spelen. Het vrijspelen was weer een succes. Dit laat zien dat kinderen in de natuur niet heel veel structuur nodig hebben, maar dat je ze ook veel hun eigen gang moet laten gaan.

Breda

Tijdens de Natuursprong activiteit in Breda is er met ongeveer 25 kinderen gesproken. De aanmelding voor deze activiteit is gegaan via een welzijnsvereniging. Deze vereniging organiseert vaker uitjes voor de bewoners van de wijk Hoge Vucht. Normaal is er op woensdagmiddag een speelmiddag voor de kinderen waarbij ouders zelf ook meehelpten, nu was dit uitje daarvoor in de plaats gekomen. De kinderen en ouders die normaal aan deze middag meedoen waren nu ook allemaal meegekomen. Vorig jaar hebben de kinderen ook al als uitje een Natuursprong activiteit in het Mastbos gedaan, ze waren hier dus al mee bekend.

Bijna alle kinderen gaven aan dat ze bijna nooit in het bos kwamen en ze waren allemaal pas één keer in dit speelbos geweest, dat was tijdens de vorige Natuursprong activiteit. Alle kinderen vonden het erg leuk en zouden dit graag vaker doen.

Te zien en merken was dat de kinderen weinig kennis van de natuur hebben. Zo wisten veel kinderen niet eens wat boomschors is. Ook waren de kinderen erg enthousiast en uitgelaten omdat ze niet vaak in het bos komen en dit dus eigenlijk een onbekend en nieuw iets voor ze is.

Utrecht

Tijdens deze dag is er met ongeveer 20 kinderen gesproken. De school van deze kinderen biedt de activiteit aan onder schooltijd. Bijna alle kinderen gaven aan dat ze normaal gesproken nooit in het bos komen. Alle kinderen vonden het erg leuk en zouden dit graag vaker doen. Ook hier waren de kinderen erg enthousiast en uitgelaten omdat ze niet vaak in het bos komen en dit dus eigenlijk een onbekend en nieuw iets voor ze is.

Er werd tijdens deze activiteit veel ruimte gegeven voor vrijspelen. Alle kinderen vonden dat erg leuk en gingen allemaal met een visnet of bal aan de slag. Ook gingen ze vanuit zichzelf verstoppertje en tikkertje doen. Een aantal kinderen ging ook op avontuur in het bos en vonden dit erg spannend. Zolang ze de begeleiders en leerkrachten konden zien mochten ze overal komen. Wel waren sommige kinderen bang om vies te worden. Van te voren werd wel gezegd dat ze vies mochten worden, maar waarschijnlijk was een aantal kinderen toch bang voor de reactie van hun ouders.

